

Szerkesztői szállítás:

Belső-farkasutca 55. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címezendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adának vissza.

Előfizetési díj:

Égész évre 12 frt.
Félévre 6 "
Negyedévre 3 "
Egy óra 1 "

Megjelenik minden nap, az ünnepekét követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyzet hasábrótt garmond sor árád kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön beárazmnyit is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. Haasenstein és Voglérnél (Neuer Markt 11.)
Posten: Lang Leopoldnál (Kreuzbühl-té 9 szám emelet.)

Megyerendezés és bíróságok szervezése.

III.

(—ggg—) Már befejeztem volt előbbi két cikkemet, midőn vevém a „Kelet” 61-ik számában az „egy szó a bíróságok és megyék területének szabályozásához” című (X) jegy alatt megjelent cikket.

Ha szivesek voltak önök tért engedni, hogy Quadrát (□) ur felhívása folytán nézeteim további fejtegetésébe bocsátkozhassam, legyen szabad lks urral is egy barátságos eszmecserét kísértennem meg.

Ha már ennyiben van, helyezzük egész világosságra a kérdést, nem bánom!

E tekintetben újabb tisztelt ellenfelem, lks ur, igen jó szolgálatot tett, midőn szép dialecticával irt cikkében egész nyíltan bevallá, hogy tulajdonkép egy „hatalmas téveszme” az, mi az általam vitatott nézetet kivihtetlennek tünteti föl.

Szerinte a megyék területének szabályozása ez idők szerint még nem tűzhető napirendre, s így ő nem támogathatja felfogásomat, mert — szavaival élve — „egy általánosan uralgó képzelődés, melyet részint a tévhit, részint az önérdék a kétségtelen igazságok közé csempészett” utbaállítja azon „téveszmét”, mely nem egyéb, mint „az előítéletes ragaszkodás a megyék területi integritásához, mely szerint a megyék, mint egykori kis királyságok, azt vélik, hogy alkotmányos joguk van megcserbitva, ha azt kisebb területen kénytelenek üzni.”

Távol legyen tőlem, hogy kicsinyelni akarjam ezen ellenvetés jelentőségét. De másfelől oly nagy, döntő jelentőségét határozottan tagadnom kell.

Ezen téveszme hatalma végre is onnan ered, mert nem merjük szemébe mondani: hallod-e te téveszme, te nem vagy egyéb mint téveszme, melynek jogosultsága nincs! állj félre meddő lényeddel, hogy foglalja el helyedet a termékenyítő igazság!

Nos, hát hangoztassuk azt egyértelműleg, s vége a hatalomnak, mert támasza, az önérdék és képzelődés, soha se áll oly erős lábon, mint az önzéstelenül felállított igazság és éber előrelátás.

És azt vagyok bátor kérdezni, valjon nem egy makacs és hatalmas téveszme állott-e utat akkor, mikor arról volt szó, hogy a jobb igazságszolgáltatás érdekében megszüntessük az önkormányzati jog azon nevezetes részét, melynél fogva eddig a törvényeszték tagjait maga az illető törvényhatóság választotta?

Ha volt bátorságunk kimondani, hogy az első foku bíróságok ezután kinevezés útján, nem pedig a vármegyei bizottmányok választási jogának gyakorlása mellett fognak alakittatni, s ha volt bátorságunk minden habozás nélkül azonnal belevágni a bírói területek szabályozásába, akkor mi már — igen bölesen — tultettük magunkat az említett téveszméken, a nélkül, hogy ez egy indokolatlan erőszakos cselekvény következményeit vonta volna maga után.

Az a „hatalmas téveszme” — nézetem szerint — meglehetősen detronisálva van már és megvallo, nem érzem, mivel kellene több bátorság ahhoz, hogy most már egyttal a megyei területszabályozás kérdését is elintézzük, s ezzel lehetővé tegyük az organicus, lehetőleg egyöntetű definitív alkotást!

Ha teremünk új bíróságokat, s az új rendszernek és közszükségnek megfelelőbb bírói területeket igyekezzünk azok számára kikerekíteni, és ha újból rendezzük a megyéket, a változott viszonyok, a czélszerűbb administratio érdeke nem ép oly élenken sürgeti-e, hogy mentsük meg az új rendszer mellett előteremtendő megyéket is a régi, elavult, értelemnélküli földirati viszonyok nyűgeitől?

Minő alapon állithatni azt, hogy az ország területének bírói területekre való új felosztása kivihtetőségre érettebb kérdés, mint a megyei területek szabályozásának kérdése?

Hiszen amához kormányunk az elődök buzgalma által még kevésbé, vagy legalább ép oly kevésbé nyert előkészített tért.

Védve álláspontomat, melyhez erős meggyőző-

désből ragaszkodom, nem tudom nem fogja-e tisztelt ellenfelem a fennebbi kérdéseket jelentéktelenségeknek találni. Én mindenesetre megköszönném, s a közügy csak nyerne vele, ha szives lenne azokra egy másik szép cikkben felelni, s mindazokat, kik talán az én nézetemben találnak valami igazat, capacitálni az iránt, hogy mind az új megyék, mind az új bíróságok rendszerére nézve nem hasznos, hanem káros lenne, ha elszánnók magunkat egyidejűleg megoldani a politikai felosztás kérdését is.

Én nem akarok okvetetlen okosabb lenni másoknál, s nem tartozom az önféjű vitatkozók közé; de meggyőződése az, hogy jó ügy az, a mit védek, s hogy valóban csak a téveszmék hatalmának tulságos respectálása az, mi nem engedi, hogy ez ügy kiküzdje magát most, a maga idején.

Sajnálom, hogy X. kitűnő tollával nem segít e téveszmék teljes detronisálásában, s azokkal oly igen csinnyán kíván bánni. Tudom én azt, hogy ép oly ellensége azoknak, mint én; de tény, hogy tart azoknak hatalmától, s inkább belenyugszik, hogy bizzuk a jövőre, illetőleg a rendszer hatására, hogy majd oldja meg a kérdést, mit pedig megoldhatnánk ma.

Cikkének corollariuma ez: „e kérdésnek még érne kell, az első bíróságok szervezésének már megérett kérdését vele kapcsolatba hozni már csak azért sem kellene, mert ennek átgondolt és czélszerű keresztülvitele a politikai felosztás, nehezebb kérdésének megoldását csak siettetni fogja.”

E tétel, mely a rendszer mindenhatóságába vetett bizalomnak ad kifejezést, ez még inkább elválaszt minket.

Nem akarok ismétlésekben — Utalok az erre nézve második cikkemben elmondottakra, s most annyit mondok, hogy én sokkal féltékenyebb vagyok a rendszer jövője s hitelére, mintsem azt kívánjam kitenni harezosnak a téveszmék, önzés, előítéletek, balfogalmak, s általában a gyakorlati élet nehézségei ellenében.

S miért tegyük ki ez időnap előtt elkoptató küzdelemnek magát a rendszert, midőn ahhoz, hogy számára a pályát megtisztítsuk s valódi rendeltetése szerinti hatását állandóan biztosítsuk, nem kell egyéb, mint egy kis elhatározás félig már ugy is detronisált téveszmék álhatalmával most, az alkotás pillanatában, számolni!?

Megyerendezés, bíróságok szervezése, bírói és megyei területek szabályozása nézetem szerint elannyira egymásra vonatkozó dolgok, hogy ha abból hármat megoldani, s a negyediket, a megyei területek szabályozását, függőben hagyni akarjuk, akkor egyttal lemondunk a definitívumot biztosító, szerves reformalkotás igényéről; akkor csak a földosztással foltozgatással, provisoriumról provisoriumra hurczolkodva fogunk a magyar királyság korszerűbb, erőteljesebb, életrevalóbb szervezésének czéljához közelíteni.

Nem találják önök hosszadalmas utnak ezt?

Az idők fenyegető szelleme, hazánk földirati és nemzetközi viszonyainak természete, egy majdnem bizonyos kilátás a megpróbáltatás napjainak közelségére, mind arra intenek, hogy a mit ma combinate végezhetünk, azt ne halaszszuk holnapra, s ne halaszszuk névszerint a megyei területeknek eszélyes combinatiók alapjánu reformálását se, nehogy a közadminisztratiót időtlen területi viszonyok nyűgei közt hagyva, akkor lássuk tehetetlenségre kárhóztatva, midőn különben kettős, nagy, talán döntő szolgálatot lenne hivatva tenni azon szent ügynek, a melynek védelmére kell készülnünk. Én dobogó szívvel gondolok a megpróbáltatás ama nagy napjaira, s nem akarok osztolni azok felelősségében, kik (felfogásom szerint) megoldható kérdéseket a jövőre hajlandók örökségül hagyni, azon jövőre, mely minket szervezve kell hogy találjon!

Köztünk ez a különbség:

Én — bár nem szivesen — tudok áldozni legfőlebb egy évet definitívum érdekében; önök — csak hogy még ez évben átessünk a me-

gyerendezésén és bíróságok szervezésén — feláldoznak több évet u provisorium érdekében. S ez roppant különbség!

Az 1871-ki államkötségvetés.

A pénzügyi bizottság a képviselőhá által a költségvetés tárgyalása alattozott határozatok alapján az 1871. államkötségvetést összeállította s törvényjavaslattá alakította.

A javaslat 1-ső §-sa így szól: Az 1871. évre a magyar korona országainak rendes kiadásai: 149.923.961 o. é. ftban; rendkívüli kiadásai: 55.099.706 o. é. ftban; hitel és pénztár műveleti kiadásai: 55 millió 780 ezer 505 ftban állapittatnak meg.

A 2-dik §. részletesen elösorolja, mikép osztatnak meg ez összegek fejezetek, czimek és rovatok szerint. A javaslat nagy terjedelménél fogva csak a fejezetekre szorítkozik.

A. Rendes kiadások: I. A kir. udvartartás költségei 3.650.000 ft. II. Ö felsége kabinet irodája 608229 ft. III. Közsügyi kiadások 23.713.792 ft. IV. Állam-adóssági járulék 32.723.200 ft. V. Az 1849-től 1860 évig tettleg fenállott közp. közegének nyugdíjai: 280.000 ft. VI. A ministeriumok nyugdíjai 2.446.166 ft. VII. A főrendi és képviselő ház szükségleteire 800.000 ft. VIII. Horvát-Szlavon országok beligazgatási szükséglete: 2.200.000 ft. IX. Fiume: 81.230 ft. X. Állami számvévszék 158.000 ft. XI. Miniszter-elnökség 328.680 ft. XII. Ö felsége körüli ministerium 70.314 ft. XIII. Belügyministerium: 10.007814 ft. XIV. Pénzügyministerium 47.630999 ft. XV. Közm. és közlek. ministerium 5.108.790 ft. XVI. Földm. ipar és keresk. ministerium: 8.701.470 ft. XVII. Kultuszministerium: 2.863.987 ft. XVIII. Igazságügyministerium 3.502.470 ft. XIX. Honvédelmi ministerium: 5.550.720 ft. XX. Horvátministerium 45.500 ft. Rendes kiadások összege tehát 149.923.961 ft.

B. Rendkívüli kiadások.

I. Közügyi kiadások 7.646.202 ft. II. Ministerelnökség 50.000 forint. III. Belügyministerium 813.204 ft. IV. Pénzügyministerium 10.746.037 ft. V. Közm- és közlek. ministerium 28.677.046 ft. VI. Földm. ipar és keresk. ministerium 8.701.470 ft. VII. Kultuszministerium 2.863.987 ft. VIII. Igazságügyministerium 3.502.470 ft. IX. Honvédelmi ministerium 5.550.720 ft. Rendkívüli kiadások összege tehát 55.099.706 ft.

C. Hitel és pénztár műveleti kiadások.

I. Általános kezelési költségek 233.050 ft. II. Földteherment. és örökváltságok 16.540.000 ft. III. Vasuti kölcsön 26.758.280 ft. IV. Szőlődezsmaaváltság 3.166.179 ft. V. Sorsolási kölcsön 8.133.150 ft. VI. Függő adósság 849.846 ft. VII. Pénztár műveletek (provisiók a bankári kezelése után) 100.000 ft. Összesen 55.780.505 ft.

A 3. §-ban a fentebbi megajánlott kiadások fedezésére a bevételek jelölteknek ki következő előirányzat szerint.

A) Rendes bevételek. I. Ö felsége körüli ministerium 540 ft. II. Belügymin. 57960 ft. III. Pénzügyministerium 137.984.231 ft. IV. Közmunka- és közlek. min. 81.580 ft. V. Földmiv. ipar- és keresk. min. 7.170.150 ft. VI. Kultuszministerium 297.560 ft. VII. Igazságügy min. 54 ezer 820 ft. Összesen 145.646.841 ft.

B) Rendkívüli bevételek. I. Közös p. ü. pénztár: 3.512.705 ft. II. Belügyministerium 59.024 ft. III. Pénzügymin. 10.297.281 ft. IV. Közmunka és közlek. min. 24.452.497 ft. V. Földm. ipar- és keresk. min. 10.000 ft. VI. Kultusz min. 37.650 ft. VII. 1870. évi hitelmardványokból 4.241.369 ft. Összesen 52.610.526 ft.

C. Hitelpénztár műveleti bevételek. I. Földtehermentesítési örökváltságok 16.540.000 ft. II. Vasuti kölcsön 25.968.078 ft. III. Szőlő dezsma váltság 3.166.179 ft. IV. Sorsolási kölcsön: 8.133.150 ft. V. Függő adósság: 27.036 ft. VI. Pénztári műveletek 170.000 ft. Összesen: 54.004.443 ft.

A 4. §. a különbözetet 18.542.362 ftban mutatja be, és e hiány fedezésére felhatalmazza a ministert, hogy az államnak a díjak, bélyegek és illetékek hátrálékából származó nagyobbbrészt jelzálogilag is biztosított követelése alapján, a fedezendő összeg erejéig, időről időre kamatozó kincstári utalványokat adhasson ki, vagy e hiány fedezését más megfelelő hitelművelettel eszközölhesse.

Az ezen hitelműveletek folytán származandó függő adósság azon arányban lesz visszafizetendő, melyben az érintett követelések az állampénztárba befolyának.

A tűzoltó intézetek nálunk és külföldön.

(Vége.)

A minta is mindenesetre a bécsi. Pár év előtt néhány hónapot Bécsben töltvén, alkalmam volt meggyőződni, hogy nem volt nap, a melyen tűzoltók trombitája ne harsogott volna. Főtelepük a Hofon van, de a külvárosok is birnak fiok-telepekkel. A főtelep a Szent István tornyáni tűzérsséggel jelzési összeköttetésben áll. S a mint a jelt megkapja, sebes robogás moraja közelg, a figyelmeztető trombita harsog, ha a sorompón belől ég, akkor

két, ha a sorompón kívül: négy lovas fogattal egy saját-ságos szekér vágat elő, melyen horog-féle eszközök, s két felől talpán megfogódzva, hat legény vászon ruházatban, sisakkal, — utána egy más fogat, vizipuskával hasonlóképp hat legénnyel, olykor egy pár vizes hordó követi, de mindig követi bérkocsiban egy rendőr tiszt és a vezető. Ez alatt a más telepek legénysége is rohan, s ha a helyszínére érkeznek, a szintén megérkezett katonaság elzárja a tüztámadott tért, s a lánczolatlan belől csak ők mozognak és működnek, a járó kelő nép mit se figyelve reájok, dolga után lát. Egy izben két emeletes épület égését láttam. Az ügyesség, melylyel a tetőre jutnak, melylyel kötélletráikat le és felvetik, vérfagyaló. A létra lecsúg, a tűzoltó jó megy rajta, ablakról ablakra megy, itt egy már kiugrani akaró nő, meghintáztatja magát, keresztül az ablakon, s egy percz alatt terhével sikamlilik lefelé, a nép éljenzései közt. — Ha a tűz tovább tart, három óra múlva felváltják, s a kimerült legénység kipiheni magát, hogy újra tűzbe menjen.

Magyarországon az Ausztriával szomszédos Pozson, Sopron és Nagy-Szombat állított először, utána jön Pest, gr. Széchenyi Ödön kezdeményezése és vezetése mellett, melyet őz utczai helyiségében magam is láttam, a gróf gyakorlatot tartott, csinálták a vizipuskával a tempokat, az emeletes házat képező deszka bodéba mintha égés volna, megmázták, megvédték. Ez egyletnek 2 vizipuskája, 100 önkéntes tagja van, még pedig a jobb körökből.

A pesti után keletkezett az aradi, nagy-bányai; ez évben lesz állitva Pápán, Pécsen, Nagy-Váradon, Békés-Gyulán, gr. Almásy Kálmán elnöksége, Schmidt József főparancsnoksága alatt, 80 tagu választmány, s 230 taggal.

Horvátországban Varasdínon szintén áll, Erdélyben Brassó állított a múlt évben, a mely azonban, mivel a város költségét nem fedezi, feloszló félben van.

S épen e körülmény eszünkbe juttatja elmondani, hogy a tűzoltó-egyleteket mindenütt a községek tartják fenn, hozzájárulván kisebb nagyobb mértékben a tűzbiztosító társaságok. Hogy mennyibe kerülnek, felemlitem, hogy a newyorki 1/2 millió dollárba, a londoni 50,000 fontba, a bécsi 120,000 frtba, épen a héten a pesti az országgyűléstől 13,500 ft segélyt kérvényezett. Meg fogják-e adni, azt hiszem, valamint azon véleményben is vagyok, hogy el kell jönni az időnek, a midőn a községek, s tán maga az ország, az ily tűzoltók felszereléséről, családjáról, ha őket szerencsétlenség érné, gondoskodni kötelességöknek fogják tartani.

A magyar tűzoltó-egyletek apostola kétségkívül gr. Széchenyi Ödön, ki, hogy az ügy könnyebb terjedést vegyen, a múlt év decemberében egy országos közvetítő ügynökséget állított, mint szakírot Bösch Frigyes reál-tanodai tanárt, s a sopronyi önkéntes tűzoltó csapat parancsnokát láttuk legelőször fellépni, ki a múlt évben „Tűzoltók könyv” cím alatt egy 50 kros munkát adott ki, melyet maga a belügyminiszter a törvényhatóságoknak

Itt, e ponton áll tudomásunkhoz képest a tűzoltó-egyletek statistikája, hazánkban és külföldön. Jelzeni kívántam, hogy a kik mellette buzgólkodnak, egy oly ügynek szentelik fáradságukat, mely a kultur-államokban messze fejlett, s magyar hazánkban is nagyszerű lendületet vett, s ha hazánkban is felállítjuk, csak városaink érdekeinek s a kor igényeinek teszünk eleget.

BELFÖLD.

N.-Enyed, március 16.

(+) Alsó-Fehérmegye közönsége ma tartotta első évnegyedes rendes közgyűlését. A közgyűlést a megye főispánja rövid, hatásos, b. Eötvös Józsefről melegen megemlékező beszéddel nyitotta meg, ajánlván a boldogult nagy

A 'KELET' TÁRCZÁJA.

BIRÓ MÁRTON.

— Elbeszélés. —

Ira Beóthi Zsolt.

(1-ső Folytatás.)

Vége az öreg méltóságos urat megütötte a szél és csak néhány napja volt még hátra. Rózának írták a nőjei, hogy a milyen gyorsan csak jöhet, jöjjön, ha még életben akarja látni apját. De vajjon fogja-e? Ez ment szegény s két esztendő kis leányát is vitte magával. Még élt a beteg, mikor megérkezett; de beszélni már nem tudott. Ágya mellett állt Sebestyén úr, egy ravasz, korbely fiatal öcsese az öregnek, ki ugyancsak sok pénzébe került s most hála fejében ott a szeme láttára mindenféle szomorú képeket csinált. A beteg úgy látszott, mérgelődött ezen. Az idő tehát a föllépésre nem igen volt kedvező. De nem lehetett veszíteni egy percet se. A kisasszonyok hát szeliden megkérdezték tőle, hogy hallja-e a zokogást a másik szobában? A beteg mérgesen intett, hogy hallja. Azután még szelidebben, szinte reszketve kérdezték tőle, hogy nem gondolja-e, kicsoda zokoghat ott? A beteg még mérgesebben intett, hogy nem. Ugyan hogy gondolhatná ő azt? Nincs-e valaki, valaki az övéi közül, a kit nem lát most ágya mellett és a kinek nagy oka volna zokogásra akkor is, ha az isten keze nem nehezédnek az édes apára? A méltóságos ur azonban reszkető balkezevel lecsapott a paplanára és ez azt jelentette, hogy se beszélni, se pityeregni ne merjen többé senki. A szegény leányok nem is be-

haza emlékének jegyzőkönyvileg való megörökítését, és a gyászoló özvegyhez részvétírat intézését. A közgyűlés meg-hatottan, egyhangu helyesléssel elfogadta ezen indítványokat. Ezek után felvételre a napirend, az időközben érke-zett hiteles másolatú törvényozikkal és egynehány minis-teri leirat, tudomásul vétettek. Rajner Pál bucsúleirata alkalmából, jegyzőkönyvileg sajnálkozás és elismerés fejez-tetett ki. Tóth Vilmos és Pauler Tivadar új miniszterek-hez üdvözlő feliratok intézése határozottat el. A földmí-velés, ipar és kereskedelmi miniszter urak azon leirata, melyben igéri, hogy az erdőtervényjavaslatot mielőbb be fogja mutatni az országgyűlésnek, és megelégedését fejezi ki a megye közönségének, a megye erdőszeti viszonyok javítása érdekében tett intézkedéseiről, örvendeti tudomá-sul vétetett.

Élénk vitát idézett elő a királyi biztos urnak a fel-állítandó királyi bíróságok száma, székhelye és területökre, valamint azok elhelyezése kérdésében, a törvényhatóságok véleményadásra fölhívó leirat alkalmából, a megyei bizott-mány kebléből kiküldött állandó bizottság véleményének tárgyalása. E vélemény elfogadtatott, azonban csak hosszabb vita után, ha volt-e joga a tisztségnek ama bizottmány által dolgoztatni ki véleményét s fölterjeszteni a k.-biztos urhoz, vagy pedig be kell vala-e várni az évnegyedes gyű-lés határozatát. A bizottmány belátrán, hogy e kivételes eljárást a határidő rövidsége indokolta: helyeslést kimondta a tisztség és állandó bizottmány eljárása fölött.

Kolozsmegyének a községi előjárók munka- és nap-dijai meghatározása tárgyában alkotott díjgyezzéke, véle-ményezés végett bizottságnak adatott ki. Szepesmegyének az országgyűléshez intézett fölirata az udvartelki birtokról alkotott igazságügyminiszeri törvényjavaslat módosítása vé-gett egyszerűen tudomásul vétetett.

Torda- és Aradmegyék között határozatai alkalmá-ból, a szeged-tordai vasút létesítésének előmozdítása érde-kében, bár a társulat részéről a megye közönsége pártolásra nem szólítottatott föl, és csak az érintett megyék határo-zataiból értesült hivatalosan a vállalatról, meghagyatott a megye tisztségének, hogy a legmelegebb buzgalommal jár-jon el a vállalat ügyének előmozdításában, koronként teendő jelentések mellett, mihielyt valamely felhívás jön a vállalat részéről. A cselédviszonyok szabályozása tárgyában kiküldött bizottság javaslatának tárgyalása, míg a Torda-megyétől átkért cselédségi szabályok közöltetni és az egy-formaság szempontjából a javaslatokkal összehasonlítani fognak, a jövő közgyűlésre halasztatott. A megyei állandó számszék jelentése a keblí pénzár által helyesen vezetett tavalyi zárszámadásokról, tudomásul vétetvén, a zárszáma-dások a szabályok értelmében felülvizsgálat végett a bel-ügyminiszterhez felterjesztetnek. Végre a megyei népszám-lálás végrehajtása körül tanusított buzgalomért ugy Imreh Ferencz elnöknek, mint számos bizottsági tagnak és szám-láló biztosnak elismerés fejeztetett ki. Gyűlés után követke-zett a főispáni ebéd, mely szokott kedélyes hangulat mellett folyt le, poharak üritetvén a királyi párárt, a megye főis-pánjárt, a miniszerelnökört, az új miniszterekért, a királyi biztosért, a honvédség és közös-hadsereg jelenlő tisztjeiért,

M.-Vásárhely, márc. 15.

(cz.) A helybeli nőegylet felbátoritva azon siker ál-tal, melyet az advent alatt rendezett, zeneelőadásokkal ösz-szekötött felolvasások eredményeztek volt: a jelen böjt alatt is hasonló felolvasásokat rendezett. Ezek sora márcz. 8-án lőn megkezdve. Tolnai Lajos olvasta Dózsa Dániel-nek „Fátyol-képek” című, az „Erdély”-ben is közreadott, költői emelkedettségű elmélkedését: a nőknek a társ-sadalomra gyakorolt befolyásáról. A hatás kielégítő volt, nézetünk szerint még nagyobb lett volna, ha a szerző maga olvassa vala fel. Utána Mentovich Ferencz tartott szóbeli előadást „a fővő fazék természettanáról” megértetni töre-kedvén; hogy a fővő mindennapi jelenségének teljes meg-értésére is, mennyi egyes ismeretadat igényeltek. A ke-délyes, pár kísérlettel fűszerezett előadás teljesen lekötte

szeltek tovább, hanem a szegény asszony a másik szobá-ban csak sírt, zokogott, fülöklött tovább. Mit tegyenek már most? Eulália kisasszony, a ki jámborabb és érzéke-nyebb volt, karjára vette a kicsi Rózát és bevitte megmu-tatni az öregapjának. Talán ezek a nagy, tiszta, kék sze-mek, ez a leomló, fényes aranyhaj, ez az ártatlan mosoly-gás eszébe fogják juttatni azt az időt, mikor a nagy Róza volt még ekkora, játszott a térdén, simogatta a szakállát és nem gondolt arra, hogy atyja akarata ellenére belesze-ressen valakibe és megszökjké a háztól. Talán feledve lesz-nek a vétkek, a nagy vétkek a ház, a család neve ellen! A beteg egyideig mereven bámult a mosolygó gyermekre, ki kezeit feléje nyújtogatta. Azután haragosan szögezte rá szeméit, fölemelte a balkezét, arcát elfutotta a vér, egy nagyot csuklott és meghalt. A nagy Róza és a kis Róza mehetek utána a más világra bocsánatot kérni.

A nagy Róza nemsokára el is ment együtt a férjé-vel. Hogy odafenn bebocsátotta-e őket magához az öreg ur? bizony nem tudom; de alig hiszem. A kis Róza árván maradt. Mi volt természetesebb, mint hogy apám még a temetésen kinyilatkoztatta Bíró Eulália és Eufrosina kis-asszonyoknak, hogy ő valamint atyafiságos kötelességének tartotta a boldogult szerencsétlenek sorsáról is gondos-kodni, úgy kész a kis, három esztendő leánykát is rokoni szeretettel fogadni magához. A kisasszonyok azonban, kik boldogtalan öcsésüknél engedelmesebbek voltak és pártában maradtak, nem egyeztek az ajánlatba. Magukhoz vették az árva bogádi kastélyukba, mert a nagy város zajából ide jöttek lakni. A kis Róza tehát, a kinek legelső em-léke, mire vissza tudott talán gondolni, egy haldokló öreg-apa haragos, fenyegető pillantása volt, a két jószívű kisasszonyhoz került.

Mi egy faluban laktunk ugyan velök; de apámban

tartotta a hallgatók figyelmét. A második estély mároz. 13-án ment végbe. A vidéken mulató jeles zoologusunk gr. Lázár Kálmán tartott érdekes couserie-t a „napernyő-ről.” E pipereczikk egyes részei: fanyele, selyem szöve, marabu-tollai, vasrugonyai stb. alkalmat adtak felolvasó-nak a természet mindhárom országán keresztül vezetni hall-gatóit. Kár, hogy hangja, nem rég üdülvén fel betegségé-ből, egy kissé fátyolozott volt. Ellenkező megjegyzésünk van az utána következő Gyarmathi Samu felolvasásáról: előadása a maga helyén volt, hangjának érzessége, modu-latiója semmi kívánnivalót sem hagyott hátra; hanem a tárgy maga — nézetünk szerint nem volt alkalomszerű. Az állam és társadalom theoriáit fejtegetni a maga helyén volna egy phylosophiai szakosztályban: de nők előtt igen absztrakt és nehéz tárgy. A felolvasások közt és végén kedves pihenőül szolgáltak: Vályi meglepő éneke, Barruch kisasszony szabatos és erőteljes zongora — Martinkovics szépreményű fiatalunk hegedűjátéka. A hátralevő két fel-olvasásról is megemlékezendünk annak idejében.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, márc. 19.

(s.) Az állítólagos orosz-porosz szövetségről fölmerült híreket többször volt már alkalmunk regisztrálni, hiven följegyeztük a jelenségeket, melyek e szövetség léte-zését legalább is valószínűvé teszik, ismertettük ez irány-ban a külföldi sajtó majdnem egyhangu véleményét tudjuk azt is, hogy az illető kabinetek jónak látták e híreket hi-vatalos és nem hivatalos uton megczfolni; s habár nap-jainkban a világtörténelem rohamos folyamata a legfonto-sabb események és kérdéseknek is alig enged pár heti ephemer-életet, hogy újabb meg újabb meglepetéseket ké-szítsen elő a népek számára: mindazonáltal még mindig élénk dicussio tárgyát képezi e combinatio különösen az angol ellenzéki sajtónak. Londonban azon hir kering, hogy a szerződés szövege Disraeli kezeiben van s hogy ő közzé fogja azt tenni közelebb. „Daily News” arra utalván, hogy az új orosz kölcsön csekély támogatásra talál a börzén, inti Oroszországot az oly lépésektől, minő a párisi béke megszegése volt. Egyidőben háborukészen állani és mégis ocsó kamatért pénzt fölvenni — az nem fér össze, mondja az angol lap.

A londoni conferentia hasonlóképp egyikét ké-pezi azon tárgyaknak, melyekkel az európai közvélemény jelenleg kiválólag foglalkozik. A conferentia eredménye il-letőleg eredménytelensége ismeretes előttünk. Tudjuk, hogy ennek határozatai nyomán az egy Oroszország az, mely tu-lajdonképp nyertesnek mondhatja magát. S mégis csodála-tos. Franciaország kivételével majd mindegyik állam sze-retné önmagával és másokkal elbitetni, hogy a conferen-czia határozatai reánézt a legelőnyösebben ütöttek ki. Így a felhivatalos „Pester Correspondenz” azt igyekszik bebi-zonyítani, hogy a magyar-osztrák birodalom hasonlóképp mindazt, mit különösen a dunai kérdés tekintetében érde-kében állott, keresztülvitte. Az angol lapok közül a „Tim-es” a török eljárást orosz bírálat alá, melynél fogva oly engedékenynek mutatkozott a porta Oroszország iránt s egykissé esélyesebb oppositót ajánlott volna a sz.-péter-vári kabinettel szemben. A francia sajtóban éles és alap-os bírálat alá veszi a londoni conferentia határozatait a „Journal des Debats.” A francia lap e határozatok ál-tal megalázva látja a nyugati hatalmak negyven esztendei politikáját. Anglia megkapta büntetését porosz politiká-jáért, mert a krimi hadjárat minden eredménye elveszett. Franciaország ismét elővonhatná tört kardját, ámde Fran-cziaországnak közelebb eső érdekei vannak, mint Török-or-szág integritásának föntartása.

A párisi zavarok ügyében minisztertanács volt Pá-risban. A kormány elhatározta, hogy várakozó állást fog-lal el, miután reményleni lehet, hogy az ágyuk önkény-tesen fognak kiszolgáltatni a montmartre-i nemzetőrök ál-tal.

sokkal nagyobb volt a tisztelet a magas rokonság iránt, sem mint hogy valami nagyon gyakran alkalmatlankodtunk volna a kastélyban. Esztendőnkint egy párszor meghittak bennünket ebédre, többször vacsorára, noha apám termé-szete — mint nem egyszer kinyilatkoztatta, — a theát nem vette be. Olyan ünnepélyes alkalmakkor szépen fel-öltözködtünk és nagyon tisztességesen, alázatosan viseltük magunkat. Apám ezüstös mentéjét vette föl, mlynek két alsó gombját ama bizonyos kortesnapon lementszették. El-beszélte azután egész hosszában a dolgot, miközben theá-val folyvást kínálgatták, noha mind a hárman igen jól tudták, vagy legalább tudhatták volna, hogy nem veszi be a természete. Tíz óra után Eulália kisasszony elkezdett ásirozni, Eufrosina sohajtozni, a kis Róza nagy karos székében elaludt, apám összeütötte nagy sarkantyus csiz-máját, mire mindenkinek kiment az álom a szeméből és mi indultunk hazafelé.

Igy tartott ez, míg apám el nem betegesedett. Sok csapás érte a forradalomban. Volt egy kis pénzünk Kos-suth-bankókban, azt soha meg nem fizetem fejében el-szedték tőlünk és megégették. Azután jött a német világ, mely halálra keserített minden magyar embert. Én tizenöt tizenhat esztendő lehettem akkor. A rektor — egy szá-raz betegségből sinló, magába vonult agglégény — tanít-gatott egyremásra. Nem volt egészen nehéz fejem s többek között megtanultam mázolgatni is. Házunk oldalát tele festettem czifra tulipánokkal és tuskés száru rózsabimbók-kal. Ezt a kettőt szoktam legjobban eltalálni. Szegény apám is igénybe vette halála előtt egy pár nappal művé-szetemet. A régi, vastag, megárgult párosok között, melyekre még a boldogabb időkben kiadásait és bevételeit szokta volt jegyezgetni, előkerestetett velem egy olyan árku, melynek csak az egyik fele volt teleírva. A másik

A brüsseli békealkudozásokon nem fognak megváltoztatni a már megállapított békeelőzmények. Így írják ezt berlini félhivatalos lapok. Az öt milliárdnyi hadiköltségéből nem vonatik le semmiféle contribúció, sem az államadósságnak Elsasser eső része.

Rómából sürgönyzik, hogy Antonelli bibornok jegyzékét intézett a hatalmakhoz a Jézustemplomban történt zavargások alkalmából. — Odo Russell Rómába várják, hogy a római brit követség teendőit a florenzi követségnek adja át.

Olaszország fővárosa pár hónap múlva Róma lesz, s a kormányhivatalok már rendeletet kaptak, hogy június közepére Rómában legyenek. — Megemlítjük, hogy egy római sürgöny szerint IX. Pius pápa kérdést intézett a bajor követhoz, vajjon Németországban, illetőleg Bajorországban kaphatna-e asyllumot? A követ tagadólágra felelt.

A porta, melynek az egyiptomi alkirályllyal ismét baja van — mivel ez köleslőn kötött a stambuli udvar előleges beleegyezése nélkül — egy erőlyes tiltakozást bocsátott közzé vazalljai tulkapásai ellen.

A német birodalmi gyűlésbe való választásokkal nagyon érdekes összehasonlításokat lehet tenni. Így Bajorországból volt a vámparlamentben 30 tősgyökös partikulárista, 14 nemzeti szabadelvű és 4 középpárti képviselője. E középpárt képezte volt a képviselőház tömbét, de azóta egészen szétmállott.

Most a német birodalmi gyűlésen lévő bajor képviselők számaránya egészen megfordított. — Most 29 nemzeti szabadelvű (tehát centralisták) és 16 ultramontant (az az particularisták) küldött Bajorország. — Württemberg 1867-ben a vámparlamentbe az észak-német szövetség egyetlen barátját se küldte, a néppárt, az ultramontánok és conservatív particularisták osztottak meg a 17 ülést. Most egész fordulat állott be, mert a „nagy német” Propston kívül, Württemberg mind nemzeti szabadelvűt küldött a birodalmi gyűlésbe, Badennek is a vámparlamentben 5 ultramontán képviselője volt, most csak 2 tartotta meg ülését.

Mindez azt jelenti, hogy Dél-Németországban a centralista párt sok tért nyert és ez nem jó jel, mert egy jelentésű a porosz burocracia hatalmának terjedésével.

Jelen számunk bezártáig sürgöny még nem érkezett.

Nyilatkozat.

A lábra kapott hírekkel szemben s minden félreértés kikerülése tekintetéből kijelentjük, hogy a Bartha Miklós és Török Pál közt fennforgott ügy, a lovagiasság igényei szerint férfiasan intéztetett el. Kelt Segesvárt 1871. márcz. 17-én.

Ugron Gáspár. Maurer Károly.
Báró Rauber Otto. Máthé Dénes.

NAPI HIREK.

A képviselőház utóbbi ülésén a költségvetési törvényt tárgyalá. A szokott előzmények, s a szentesített törvények kihirdetése után Horn E. támadá meg (mint mondá 1 napi tanulmány után) az előterjesztvényt, de Széll K. előadó és a pénzügyminister részéről hatalmas leczkékot kapott. Majd a szélsőbaloldal nevében a birodalom külpolitikáját támadta meg (a III. czim alkalmából) Irányi és Simonyi, a támadást azonban Jókai, Tisza K. és Ivánka verte vissza, a kormány magatartását pártolván. E vita különben a jövő ülésen folytatatik.

— Hivatalos. A m. kir. pénzügyminister a kolozsvári jószágigazgatóságokhoz: gazdasági titkárrá Böhm Gusztávot, számtisztékké: Mangesi Mihályt, Pittner Gáspárt tiszta volt. „No már most erre a papirosra pingáld le fiam azt a czimert, mely a Birók kapujok fölött ki van fagyva”, mondá és minden második szónál nagyokat lélegzett szegény. Én megtettem utolsó kívánságát, noha nagy zavarban voltam az iránt, hogy mit milyen színnel fessek a czimeren? A józan ész tanácsát követtem és a mezőt zöldre, az embert pirosra, a koronát sárgára festettem. Nem tudtam elgondolni, mire kell az öregnek ez a czimer? Mikor kész volt, épen egy kis befőtt barackot evett, melyet a kastélyból küldtek le. „Akaszszátok majd a koporsómra”, mondá, elhalaványodott, a kávé kanál kiesett kezéből és szemei forogtak. Erzsók asszony összecsapta a kezét és elküldte magát: „Uram isten! Nemzetes uram!” és megeredtek könnyei. Apámnak csak annyi ereje volt még, hogy felém fordíthatta arcát. Az én sápadt képem és időtlen termetem volt, a mit utóljára látott az életben. Nem sok reménysége lehetett hozzá, hogy általam valami nagyra fog menni a familia. És mégse küzdött semmit, inkább megnyugvást mutatott az arca, a mint üvegesedő szemeivel rám tekintett. Elég az hozzá, hogy harmadnap eltemették a szegény öregot. Koporsóján ott függött a czimer, noha sohasem hallottam, hogy nekünk lett volna olyasmink. A mint lebegtetta a szél, a vastag, sárga papiros tulsó oldalán ilyenfélét lehetett olvasni: „Csizmafoltos — öt garas.” „Béreseknak pálinkára — négy garas.” „Majd megfagyván a nagy hidegben, bundára — husz bankó forint.” Csakugyan hiúság vására és nyomoruság az élet! Kijöttek a Biró kisasszonyok is a temetésre, még pedig feketében. Szegény öreg, csak kereszttül látott volna a vastag, nehéz gyolcs szemföldön!

Készítetttem neki egy kis sarkövet és rávésettem: „Itt nyugszik ns. Biró Sámuel.”
(Folyt. követ.)

és Samec Vladimirt, irodatiszté: Stief Ferenczet, pénztárnokká: Göllner Antalt, pénztári ellenőrré Oelberg Frigyeszt, továbbá a topánfalvi erdőhivatalhoz pénztárnokká: Heisszer Antalt, végre a kolozsvári bányagazgatósághoz számtiszté: Mayer Antalt nevezte ki.

— A gépek befolyása a társadalomra volt azon felolvasás czíme, melyet Berde Áron szombaton szépszámu közönség előtt a városház nagytermében tartott. E felolvasást lapunk egész terjedelmében közölni fogja, s így most nem is adjuk részletezését. Csak mellesleg említjük meg, hogy a muzeum-egylet ezen felolvasásokat jótékony célra belépti díj mellett rendezhetné; mert már ez így van, a közönség nem igen kap az ingyen-malaszt.

— A helybeli posta tisztviselői folyamodtak illető miniszteriumukhoz, az országgyűlés határozatára hivatkozván, hogy valóban csekély fizetésük mellett szállás-díjban is részesítenek. Hisszük, hogy a miniszterium nem fogja visszautasítani e nagyon is méltányos kérést. Ötszáz s legfőlebb 900 ftból családot tartani; a legszűkebb udvari szállást két-háromszáz ftot fizetni; naponta tizenegy óráig hivatalban dolgozni és pedig oly pontossággal és előzékenységgel, mint ezt alkalmunk volt postatisztjeinkről főlemlíteni: valóban a lehetlenséggel határos, kivált most, s kivált Kolozsvárt, mely ma-holnap Pesttel fog versenyezni drágaság s különösen szállás szükség dolgában. Múltó a munkás a maga bérére!

— A kolozsvári zene-conservatorium vasárnap délután rendkívüli közgyűlést tartott. Dr. Hintz György elnök szép beszéddel nyitotta meg a közgyűlést. Vázolta a választmány rövid harmadfél havi működésének eredményét, miből kitűnt, hogy a tanerők és tanítványok szaporodtak, az összyakorlatok megindultak, új alapszabályok készíttetek, melyeknek megvitatása és végelfogadása épen e közgyűlés feladata. — Ezen alapszabályok tervezete némi stílis apróságok kivételével elfogadtatott s így a belügyminiszteriumhoz végleges megerősítés végett fölkeltek.

— Előleges jelentés. A jót. nő-egylet a francia sebesültek és károsultak javára f. hó 23-án a színházban zeneestélyt rendez. Az estély egyik szakaszát Feuillet Oktav Szerdahelyi Kálmán által fordított s ez alkalomra hozott „A marquis arczképei” című kis szindarabja is előadatik. Az estélyben az emberbaráti célra minden résztvevők önkéntes szíveségből fognak közreműködni. Részletes értesítést az estélyről, valamint az ez alkalommal mérsékeltlen felemelendő díjakról a napi jelentés fog adni. Jegyeket válthatni mart. 23-án 9—2 óráig a színházi irodában, este 5—7 óráig a pénztárnál. Kolozsvárt, mart. 19-én. A rendező bizottmány.

— Takács Ádám rendezői jutalomjátékául kedden martius 21-én, A saint-tropezi urnő közkedves sűgű drámát választá. Ajánljuk ez élvezetes estét a közönség figyelmébe, annyival is inkább, mivel Takács valóban megérdemli ezt.

— Fölhívás. A szabadkai Színügy-egylet igazgató választmánya nevében ezenel fölívom mindkét nemű özsű pályatársaimat, hogy kik oda a jövő téli időnyre drámai és operette-előadásokra biztos fizetéssel szerződni óhajtanának, képességeköt és igényeiket tartalmazó bérmentes levelekkel sziveskedjenek engem virágvasárnapig Kolozsvárt, vrontul pedig Szabadkán fölkeresni, kijelentvén egy-szersmind, hogy a debreczeni mintára szervezendő nyári kirándulásban óhajtanak-e, vagy nem, részt venni. Kelt Kolozsvárt, marc. 18-án 1871. Takács Ádám, a szabadkai színűz művezetője.

— „M. P.”-ből olvassuk, hogy a Kassai-pár jövő-re megválik színházunktól s Debreczenbe szerződik. Nem ismerjük a t. művész-pár szerződési föltételeit (bár ugy halljuk, hogy díj fölemelést nem is kívántak), de azt biztosan állíthatjuk, hogy a kolozsvári drámát nem érhetné ezuttal nagyobb veszteség, mint ha a Kassai-pár, vagy Kovács Gyula más felé szerződnenek. Fehérvár ur a közönség és aját érdekében a legokosabb számítást tendi, ha minden elkövet e veszteség meggátolására.

— Andrie Sándor előfizetési fölívást küldött be „Szabad Kelet” (Freier Orient) című, Bukarestben hetenként kétszer megjelenő, német nyelvű lapjára, mely a német, román és dsláv érdekeket képviseli s a keletet nyugattal kívánja követetni. Az előfizetési díj Osztrák-Magyarország számára egyedevenként 3 f. 50 kr. és 2 kr. behozatali díj számotte. Előfizethetni a postahi vataloknál és a szerkesztőnél, Bukarestben Rosetti-utca 7. szám alatt (Hotel Steriade.)

(S.) Jegyű t. munkársunknak értesése esvén, hogy mult számunk szinbirálatának végpassusát M. A. kisasszonyról némelyek félremagyarázták: ezenel kijelenti, hogy ama megjegyzések M. A. k. ajátékát, de nem személyét illeték, annyival inkább, mivel a t. k. a. személye iránt csak tisztelettel viseltethetők.

— A színházról. Márjusz 18-án meglehetősen gyér közönség előtt Gottschall „Howard Katalin”-ja adatott. Zene nélkül, roppant hosszú felvonás közköz és vontatott előadások mellett a közönség am igen élvezhette Gottschall remek dictióit. Szépné Edward Katalint soha sem emelheti érvényre; szenvedélye h néha ki is tör, ez még is csak resignatió gyanánt tűn fel. Épen resignatió alapja Szépné előadásának; azért am képes Howard Katalinban a királynőt is személyesíteni, midőn Derham által királyi méltóságában sértve érzi magát. Howard Katalin, ki a tragodiában valóban nagy agikai alak, Szépné alakításában csak elmosódott érzékenyűdő lény, ki még önfeláldozásával sem képes rokonszenvet gerjeszteni. Nem is volt ma taps. — Kovács Gyula (Derham Arthur) hangját kímélte, a mi előadásának nagyon előnyére vált. A többi szereplők között még Kassait említnék meg, ki mint rendesen, ma is lord Eulepper szerepben teljesen kikerekített alakot teremtett. Lady Rochefort (Takácsné) személyesítője azon hiúsággal boszantotta közönséget, hogy fiatal asszonynya festette magát: Takács egyáltalán nem szeret öregebb nőket játszani, s ha még is elvállal egy-egy ilyen szerepet, nem maszkirozza magát; Űrményi Norfolk hercege: akart. Szerepét legabb jól tudta, de alpathetikus szavalata, folyton hátra gzett

nyaka: semmi természetest sem hordott magában s így hatást sem idézhetett elő.

— A helybeli tisztikar szombaton a redoutte-ban tánczezel összekötött zene-estélyt rendezett. Előbb a 63 soredrend zenekara szokott praecisióval 7 számból álló programot játszott el, azután az asztalok eltávolítottak a nagy teremből és a jelen lévő számos vendég tánczra ke-rekedett. Jó kedv nem hiányzott s azért a mulatság vígan folyt.

— Gyanus vásárló. Egy finoman öltözött uri ember Pest egyik nemez-kereskedésében 5 pár nemez-czipőt rendelt meg „ura” számára. A gazda gyanusan nézett a gavallér, ki „ura” számára vásárol és elküldé vele inasát a czipőkkel, nem mulasztván el jó utasítást adni, nehogy rászédjék. Megy az „ur s az inas, fel-fel egészen Budáig; az inas gyerek már-már félni kezd, hogy rászedik, midőn a királyi palotában van s az örök mindenütt tisztelegnek. Gyönyörű termeken áthaladván, bámulya veszi észre, hogy a királyi előtt van, ki az 5 pár czipőből 3-at megtartott, természetesen a fiu bőven meg volt jutalmazva a borra való által a kiállott félelemért.

KÖZGAZDASÁG.

Szerény nézetek a távolból.

Szikszó, 1871. mart. havában.
(Vége.)

Mit lehetne szólni végre azon uratlanságról, s e tekintetben valóban gyalró igazságossági érzetről, mely a mindennapi erdő praevaticatiók utján pusztul, hisz az erdők ma is közös tulajdonké tekintetnek mindenkiel! Vágotatkat étetni s mások erdejéből fát hozni virtus, s a communismus elvén alapszik; csősznek, erdő-inspectorának erőszakkal ellentálni virtus — s ilyenét bűnököt ugy is ritkán ér büntetés, — igen is az ilyen gazdálkodást nevezem én pusztítóknak és soha nem építőnek.

Pedig már is mutatkoznak a faszükségnek csattanós jelei, holott az első vasuti sineket csak alig most fektették hazánk földére. Két tél óta halljuk a panaszkot, a fa árának azon roppant emelkedéséről, mit szinte lehetetlennek tart az évek óta távol levő.

A szentelepekben oly gazdagnak hirdetett Erdélynek egyetlen egy köszén bányáján kívül, egyről sem lehet hallani, pedig eljött volna az idő ezután is nézni, s ez által is a fát kimélni.

A századok óta fa nélküli mezőség ma is szívesebben tüzel ama trágyával, melylyel buzaföldeit kellene kövritnie, a helyett, hogy a szirtek közt is megtermő akáczerdőt ültetgetné, mely gyorsan nő, s tűzi és szerszámának egyaránt igen alkalmas. Ki lehetne számítani, hány millió forintot égettünk el már trágyában!

Quid tunc! ha a szükséglet még nagyobb lesz, ha az ilyen gazdálkodás még tovább folyik? Ha nem lesz mihamarább szigoru erdőtörvényünk, mely egyaránt sulytsa a könnyelmű kegyetlen tulajdonost és a bűnös praevaticatort.

Ösmerek megyéket az anyaországban, hol az unokák már is lakolják őseiknek az erdők iránti gondatlanságát. Moson, Győr-megye nagy gondossággal ülteti akáczerdeit, gabna tábláit ültetvényekkel szegélyzi, mert fára — és fára van szüksége. Sopron és Moson szomoruan tapasztalta, hogy az erdők pusztulásával égővűkben is hátrányos változás állott be, a szelek szabadon fuvnak, az annyi vízi vaddal s jó halakkal bővelkedő Fertő száradásnak indult.

A hires Belae regis notarius által emlegetett historicus fluvius Gron-ról vagy Garam folyóról Bars megyében, az öreg barsiak szájhagyományára azt állítja, hogy a folyam bizonyos, már félszázad alatt is észlelhető időre mind kevesebb és kevesebb vizet tartalmaz, s vannak egyének, kik ezt magáról a nagy Dunáról is állítják.

Ugyancsak Bars megyében a gr. Breiner-féle szelizi uradalomban tömeges faültetés lett elrendelve, csupán azon okból, mert oly kevés vizesapadék hull le évenként az uradalom területén, hogy a gazdaság megfelelő eredményt felmutatni nem képes.

A Kanáán termékenyséű búságot, ma már gyakrabban éri azon csapás, hogy az aszály földönfutóvá teszi népességét, igavonó barmaitól fosztja meg, s alamizsna kenyérre szorítja, hisz volt alkalmunk látni inségüket a hatvanas években.

Mindezeknek oka a növényélet pusztulása; mert a növényzet enyhíti a légmérészkletet, dus exhalatioja egészséges emberre, állatra nézve, csalogatja a záporral terhelt fellegetek terheketlerakni, feltartóztatja a száritó szeleket, s ezeken kívül bölcsen gazdálkodva eszközli, hogy unokáink a végtelen lánczolatig télen ne fázzanak, hogy legyen mivel főzniük s miből építkezniük.

Nem tudom melyik az igazi közmondás: „maga kárán tanul a magyar,” vagy „a másén?” Az utóbbi mindenesetre nagyobb haszonnal járna!

Nemessányi Miklós.

— Orláton részvényes serfőző-társaság keletkezik, melynek alapszabályait a kormány mult hó 28-án erősítette meg. A társulat székhelye Szeben lesz.

— Szász-Régenben fogyasztó-egylet alakult, alapszabályai már megerősítést is nyertek.

Távíratl tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Mart. 18-án 5% Metalliques 100 frt 58.50. Kamat 58.30. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt. 68.30. 1860. Kölcsön 95.70. Bankrésztvény 726. Hitelintézeti részvény 200 frt. 268. London 10 ft. st. 100 frt. 23 1/4. kr. 124.80. Ezüst 122.50. Cs. kir. arany 5.87 1/10. Napoleonor 9.94.

Urbéri kötvények: Magyarország 79.40. Temesi 77.—. Erdélyi 74.25. Horváthországi 83.50.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Bécsi butor raktár. CZETZ JÁNOS és TÁRSA

— Kolozsvártt középütcza Folly-háznál —

ajánlja gazdagon berendezett **diófa butor raktárát**. A leg-
ujabban érkeztek **Stafirungokhoz** szükséges **Szalón és szo-
babeli butorok**, sifonok, ágyak, ebédlő, írő, varró, kártyázó,
toilet, trumán és Szalón asztalok, ebédlő kredenczek, székek,
divánok Szalónokba, kész gárnitur butorok, álló és aranykeretű
tükörök kitűnő olcsó gyári áráért.

Ruganyos és lószőr madráczok, finum ágyak, selyem és Casz-
mir paplanyok, futó és szoba szőnyegek.

Kárpitos és asztalos segédeinkkel szolgálhatunk vidékre is
dolgozás végett. (92) (2—4)

Megrendelések gyorsan, pontosan és figyelemmel igazíttatnak.

(58)

(7—22)

Duha Kristóf

fehérmű gyárában belközépütcza 457. sz.,
felvállaltatnak mindennemű **fehérműek** megvarratatása; hol is egy ki-
tűnő szakképzett **bécsi szabásznő** van alkalmazva; és így a megrendelé-
sek gyors és jutányos árbán teljesíttetnek.

BAKTÁROMBAN dús választásban kaphatók: **rumburgi-
hollandi-, creász-, bécsi házi** vásznak, **asztalnéműk**, **gaz-
dasági ruhaszövetek**, több ezer rőf (**schifon**) **angol vászon**
zsebkendő, **férfi és női fehérmű** legnagyobb választékban, **kötő-
varró czérna**. Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

A nagy érdemű t. közönség szíves pártfogásába ajánlja magát.

DUHA KRISTÓF,
fehérmű gyáros.

(43)

(3—*)

Egészséges álom

köhögés, rekedtség, nyálkásodás, mell- és tüdő-bajok elhárítása következtében.

Udvari szállító **HOFF JÁNOS** ur központi raktára Bécsben,

11 Kärntnerring 11.

Pinkafeld, 1870, nov. 16. Kérem szíveskedjék az ide mellékelt öszszegért **egészségi ma-
láta-csokoládót** küldeni. Nővérem már több éve szenved heves köhögésben, különösen öszszel
és télen **s e csokoládé jót tett neki a tavaly.** **Puhr Alajos.**

Ried, 1870, nov. 27. Ön egészségi malta csokoládéját jó sikerrel alkalmaztam tüdőbajom ellen,
köhögésem ritkult és enyhült, éjjel elő sem fordul s egészséges álomnak örülhetek. A malta készítmé-
nyek gyógymódjának folytatása által, remélem, hogy szenvedéseim nem sokára teljesen megszűnnek, s
így hivatásomat ismét folytathatom.

Pimpfänger János, mérnök Riedben, Innkerület, 147.

Sátor-Alya-Ujhely, 1869. dec. 2. Midőn lányom, most két éve, étvágy-hiányban, gyomor-
nehézségben és ideg-gyöngeségben szenvedett és minden alkalmazott gyógyszer daczára láthatólag elso-
ványodott: végmenedékül ön malta-kivonat egészségi söréhez folyamodtam, melynek hatása oly kitűnő
vala, hogy 13 palacsát elhasználása után további egészségét teljesen visszanyerte, s maig a legjobb egész-
ségnek örvend. Miatán magam is köhögésben és elnyálkásodásban szenvedek, kérem küldjön a mellékelt
14 írtá egy ládával ön kitűnő malta-kivonat-söréből.

Wohryzka Márton, m. kir. nyug. és városi mérnök.

Valdó **HOFF-féle Malta-készítmények** egyedüli drudája **Kolozsvártt Karvázy**
**Gyula, Fehérvártt Csiki Kristóf, Segesvártt Teutsch J. B. Dézsen Kré-
mer Sámuel, Gyergyó-Szt.-Miklóson Lázár Antal özvegye és fiainál.**

(60)

(7—*)

Uj üzlet-nyitás.

Alólirottak mély tisztelettel bátorzkodunk jelenteni, miszerint Kolozsvártt
a nagy piac-soron

(mészárszék mellett)

WEISZ és HELLER

**fiók-kereskedése czég alatt, egy
fűszer-, festék-, norinbergi és rövidáru
KERESKEDEST**

nyitottunk, mely feladatul tűzte ki a t. cz. vásárlók kívánalmainak minden
szakba vágó cikkeknek legjobb minőség és legjutányosabb árban kiszolgálá-
tása által tökéletesen megfelelni és teljes megelégedéseket kiérdemelni.

Különösen ajánljuk legjobb minőségű tisztított és finomított

lámpa olaj- és petroleumunka.

Vidéki megrendelések is gyorsan és legpontosabban teljesíttetnek.

Uj üzletünket a n. érd. közönség pártolásába ajánlván maradtunk
mély tisztelettel
Kolozsvártt, 1871

WEISZ és HELLER,
nagyvárad kereskedő.

96

3—4

Egy úr, ki a német és francia-
nyelvet alaposan érti,
oktatást óhajt adni. Értesítést ad Stein
János könyvkereskedése.

(97)

(2—3)

Az erdélyi gazdasági cylet köztelkén

60,000 db. riszling,

sima v. szöbe,

e l d e.

Ezerenként ára 1 frt. o. ért.

Nomatott az ev. ref. fótanoda bettivel Stein Jánosnál.

Kováts Károly

93

2—6

Ajánlja a **tavaszi és nyári** idényre a legnagyobb vá-
lasztásban, s többféle formában és színekben ellátott:

férfi- és gyermek-kalapok gyári-raktárát,

a legjutányosabb árak mellett.

Kaphatók továbbá: **nyakkendők, gallérok, kézeloők,**

finum varrot-elejű férfi-ingek, kitűnő

férfi- és női kesztyűk,

sétapálcák, esőernyők és női-lábbelik

nagy választásban.

Főtér.

(99)

(1—*)

KARVÁZY GYULA

fűszer, csemege és bor kereskedésében.

Schwechati ászok sör egy
üveg . . . 40 kr.

Schwechati márcziusi

egy üveg . . . 44 kr.

Dajka sör egy üveg 42 kr.

Bakk-sör egy üveg 50 kr.

Nagyobb megrendelések-
nél olcsóbb.

Minden egyes üvegért **10** krajczár visz-
szaadatik.

Kolozsvártt **Stein J. Pesten Mach és Stein**
könyvkereskedésében kapható:

A francia büntetőtörvénykönyv (code penal.) A hivatalos szöveggel
egyeztetett kiadások nyomán fordította Németh Antal. 2-dik kiadás.
Ára 2 frt 50 kr.

Lónyay Menyhért nevezetesebb országgyűlési **beszédei.** Ára 3 frt.

A csődrendszer tekintettel a nevezetesebb külföldi csődtörvényekre s kü-
lönösen a magyar csőd és csődeljárás részletes ismertetése. Irománypéldák-
kal ellátva elméleti s gyakorlati használatra. Irta Óvári Kelemen.
Ára 1 frt 20 kr.

A magyar váltójog kézikönyve. Az 1840: XV. t. cz. I. r. és az 1844:
VI. . cz. nemkülönben az ezeket kiegészítő rendeletek alapján, különös
tekintettel a felsőbb törvényszékek elvi megállapodására. Irta Apáthi
István. Ára 2 frt 40 kr.

Az általános polgári törvénykönyv, mint ez jelenleg Erdélyben ér-
vényes; minden a legujabb időig megjelent és még hatályban levő utóla-
os rendeletekkel. Felvilágosító és utasító jegyzetekkel ellátva. Irta Hilibi
Haller Károly. Nagy 8-rét, 816 lap. Ára fűzve 6 frt, diszes kötés-
ben 6 frt 80 kr.

Közigazgatási törvények, miniszteri rendeletek és közigazgatási eljárás
betűrendben iromány-példákkal. Írták Kármán Lajos és Kassay
Adolf. Ára 2 frt.

A szolgabírák és esküdtek kézi-könyve, vagyis utmutató minden a
szolgabírák és esküdtek által eszközendő törvénykezési s közigazgatási el-
járásokban, iromány-példákkal. Irta Kassay Adolf. Harmadik át-
dolgozott és bővített kiadás. Ára 2 frt 40 kr.

Községi kalauz, vezérkönyv magyar- és erdélyhoni községi bi-
rák, előljárók és jegyzők használatára; felvilágosító és útba
igazító jegyzetekkel s gyakorlati iromány-példákkal ellátva. Irta Tóth
Lajos. Ára 4 frt.

Hivatalos kiadások:

1865/8-ik évi országgyűlési törvényozikkek. 8-rét kiadás: fűzve
2 frt., kötve 3 frt. Zsebkadás: fűzve 2 frt., kötve 2 frt 80 kr.

1869-ik évi törvények gyűjteménye. 8-rét kiadás fűzve 1 frt 10 kr.,
kötve 2 frt., díszkiadás: fűzve 1 frt 20 kr., kötve 2 frt.

1870-ik évi törvények gyűjteménye. 8-rét kiadás: fűzve 1 frt 20 kr.,
kötve 2 frt., zsebkadás: fűzve 1 frt 40 kr., kötve 2 frt 40 kr.

Ezen törvények román és német nyelven is kaphatók.

1870 XLII. törvényozikk, a köztörvényhatóságok rendezéséről.
Ára 30 kr.

Erdélyi telekkönyvi rendtartás. Ára 2 frt.

Törvényjavaslatok. I. A királyi jegyzőkről II. A jegyzői díjakról. Köz-
zéteszi a m. kir. igazságügy-miniszterium. Ára 50 kr.

Javaslat az ügyvédi rendtartás tárgyában. Közzéteszi a m. kir.
igazságügy-miniszterium. Ára 50 kr.